

ज्ञानसागर कोचिंग क्लासेस, अहमदनगर

इयत्ता - ८वी

विषय - संस्कृत (संपूर्ण)

प्रथम सत्र परीक्षा

वेळ - २ तास

गुण - ८०

- प्र. १ खालीलपैकी उताऱ्यांचे मराठीत भाषान्तर करा. (कोणतेही ३) १२
- १) कोकिला : अहं बाला । अहं छात्रा । 'कोकिला' इति मम नामधेयम् । अहं नाशिकनगरे वसामि ।
आचार्यः एषः सागरः । एषः अपि छात्रः । सः महाविद्यालये पठति । पुण्यपत्तने एव वसति सः । एषः मम
सहायकः ।
सागरः प्रमोद, का तव प्रिया कला ?
प्रमोदः संगीतकला मम प्रिया कला ।
कोकिला : मम प्रिया कला पाककला ।
- २) आम्रवृक्षस्य छाया निबिडा शीतला च भवति । आतपेन तप्ताः जनाः तस्य छायां आश्रयन्ते आनन्दिताः
च भवन्ति । सर्वफलेषु आम्रफलं श्रेष्ठम् इति जनाः मन्यन्ते । जनाः आम्रवृक्षं मङ्गलकरमपि मन्यन्ते ।
अतः जनाः तोरणेषु एतस्य पर्णानां उपयोगं कुर्वन्ति ।
- ३) स्वभावचपलः सः वानरः समीपस्थेन खड्गेन वक्षःस्थितां मक्षिकां प्रहरति । तत्क्षणे एव मक्षिका उड्डयते।
किन्तु निश्चित-खड्गप्रहारेण नृपः म्रियते । अतः उच्यते "मूर्खसेवकः प्रियः अपि न रक्षणीयः" इति ।
- ४) ग्रामसेवकः - अहो ग्रामस्थाः, ग्रामः कथं स्वच्छः भवति इति चिन्तनीयः विषयः ।
रामः - सत्यमेव एतत् । जनाः स्थाने स्थाने अवकरं प्रक्षिपन्ति, निष्ठीवनं कुर्वन्ति च ।
सोपानः - वीथ्यां महान्तः गर्ताः वर्तन्ते । मलजलनलिकाः अस्वच्छाः ।
- ५) मयूरः वने वसति । वृक्षेषु आरोहति । सः भूमौ चलति, धावति आकाशे उड्डयते च । सः सर्पान् अपि
भक्षयति । सः मानवान् सर्पेभ्यः रक्षति ।
- ब) कोणत्याही दोन पद्यसमूहांचे मराठीत भाषांतर करा. ०८
- १) चन्दनं शीतलं लोके चन्दनादपि चन्द्रमाः
चन्द्रचन्दनयोर्मध्ये शीतला साधुसङ्गतिः॥
उद्धोधकं प्रेरकं च रज्जकं ज्ञानदं तथा ।
चतुर्विधं हि वक्तृत्वं सर्वमेकत्र दुर्लभम्॥
- २) श्रोत्रं श्रुतेनैव न कुण्डलेन
दानेन पाणिर्न तु कङ्कणेन ।
विभक्ति कायः खलु सज्जनानां
परोपकारेण न तु चन्दनेन ॥
- ३) सरस्वतीयं विद्यानां देवता ज्ञानदायिनी ।
अस्या वरदहस्तेन ज्ञानवान् खलु मानवः ॥
हंसः श्वेतः, बकः श्वेतः, को भेदो बकहंसयोः ।
नीर-क्षीर-विवेके तु, हंसो हंसो बको बकः ॥
- प्र. २ अ. मराठीत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) ०६
- १) मुंगीला वाचवण्यासाठी चिमणीने काय केले ?
२) गुरूचे कोणते चार गुण सांगितले आहेत ?
३) मोराला 'शिखी' का म्हणतात ?
४) माशीला हाकलण्यासाठी वानराने काय केले ?
५) शत्रु व मित्र यांविषयी सुभाषितकार काय म्हणतात ?

- ब) कोणत्याही दोन गटातील सुभाषिते शुद्ध व पूर्ण लिहा. ०८
- १) अर्थेन प्रयत्नतः ।
सुवर्ण श्रेष्ठमुच्यते ॥
- २) नास्ति स्मृताः ॥
नाहं पादाभिवन्दनात् ।
- ३) प्राप्ते तु नान्यथा ॥
पुरारौ मुरारिश्च ॥
- प्र.३ अ) प्रत्येक गटातील २/२ रूपे द्या. ०६
- १) अ) उद्यान - सप्तमी एकवचन
ब) माला - चतुर्थी एकवचन
क) छात्र - षष्ठी बहुवचन
ड) शाला - द्वितीया द्विवचन
- २) अ) तद् (पु.) - सप्तमी बहुवचन
ब) एतद् (स्त्री.) - षष्ठी बहुवचन
क) तद् (स्त्री.) - प्रथमा एकवचन
ड) एतद् (नपु.) - प्रथमा द्विवचन
- ३) अ) नृत् (४ प.प.) - तृ. पु. ब. व.
ब) लिख् (६ आ.प.) - वर्त. द्वि. पु. द्वि. व.
क) स्म (१ आ.प.) - वर्त. द्वि. पु. द्वि. व.
ड) पूज् (१० प.प.) - वर्त. तृ. पु. ए. व.
- ब. संधी सोडवा. (कोणतेही २) ०२
- १) त्वभिजानामि
२) पुनश्च
३) नैव
४) सरस्वतीयं
- क. संधी करा. (कोणतेही २) ०२
- १) ग्रामस्य + अपि
२) चन्दनात् + अपि
३) द्वौ + एतौ
४) तथा + अपि
- ड. खालीलपैकी कोणत्याही दोन ओळीतील विसंगत पद अधोरेखित करून लिहा. (कोणतेही २) ०२
- १) अ) देवेन ब) बाणस्य क) मालया ड) रामेण
२) अ) सः ब) एषा क) एतत् ड) तस्मै
३) अ) हसति ब) कथयति क) वन्दते ड) अपृच्छाम्
४) अ) पुष्पाणि ब) वनानि क) उद्यानानि ड) वारिणि
- इ) अधोरेखित शब्दांबद्दल एकच शब्द लिहून वाक्य पुन्हा लिहा. ०२
- १) भारतस्य राष्ट्रस्य खगः मयूरः वर्तते ।
२) सः नृपः तं शिशुं राज्ञः प्रासादम् आनयति ।
- प्र.४ अ. जोडया लावा. (कोणतेही ३) ०४
'अ'गट	'ब'गट
१) वृक्षः	१) नूतनाः
२) आम्रफलम्	२) निबिडा
३) पल्लवाः	३) उन्नतः
४) छाया	४) पक्वम्
	५) श्रेष्ठम्

- ब. कंसातील पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (कोणतेही ४) ०४
- १) तस्य पक्वानि फलानि रोचन्ते । (अस्मान्, अस्माकं, अस्मभ्यं)
- २) बहिः अपि स्वच्छताकार्यं वर्तते । (गृहे, गृहस्य, गृहात्)
- ३) 'कोकिला' इति नामधेयम् । (अहं, मम, मह्यम्)
- ४) वृषभः वाहनम् । (शङ्करस्य, गणेशस्य, सरस्वत्याः)
- ५) आम्रवृक्षे मधुरं कुजन्ति । (कोकिलाः, कोकिलं, कोकिलः)
- ६) मार्गाः दीर्घाः वर्तन्ते । (कश्चित्, केचित्, काचित्)
- क. रूपे ओळखा. (कोणतेही ४) ०४
- १) रोचते २) पठति
- ३) सर्पेभ्यः ४) शाखायाम्
- ५) मक्षिकाम्
- ड. संस्कृत समानार्थी शब्द लिहा. (कोणतेही ४) ०४
- १) जलम् २) तरुः
- ३) शङ्करः ४) मित्रम्
- ५) पाषाणः ६) पुष्पम्
- इ. विरुद्धार्थी शब्द लिहा. (कोणतेही ४) ०४
- १) स्वच्छः २) भेदः
- ३) पण्डितः ४) शत्रुः
- ५) पक्वानि ६) नूतनः
- प्र. ५ अ) संस्कृतात् उत्तरे लिहा. (कोणतेही ४) ०४
- १) का जलाशये पतति ?
- २) मयूरः कस्य वाहनम् अस्ति ?
- ३) नृपः किमर्थं वनं गच्छति ?
- ४) आम्रवृक्षस्य छाया कीदृशी भवति ?
- ५) विरामदिनानां प्रारंभे छात्राः कुत्र सम्मिलिताः ?
- ब. कंसातील शब्दाचे योग्य रूप वापरून वाक्ये लिहा. ०३
- १) ----- व्यवस्थाम् अहं स्थाने स्थाने करोमि । (अवकरपात्र)
- २) ----- विद्युद्दीपाः प्रकाशन्ते । (रात्रि)
- ३) एतदर्थं ----- समीपे खनित्रं वर्तते । (अस्मद्)
- प्र. ६ निबंध लिहा. (कोणतेही १) ०५
- १) मयूरः २) मम परिचयः
- ३) संस्कृतभाषा ४) श्रीगणेशः